

ZEMĚPIS

charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6. a 8. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně, v 7. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti způsobu života moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: vznik vesmíru, rozšíření živočichů, rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...
Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:
- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ...

Předmětem prolínají průřezová témata:

- VDO: občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie
- OSV: rozvoj schopností poznávání, seberegulace, sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy, základní podmínky života, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, stavba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu
- EGS: objevování světa
- MKV: kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, principy solidarity
- Volba povolání: rozhodování

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žáci:

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učí se naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- učitel vede žáky:
- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

žáci:

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- učí se myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

žáci:

- spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

učitel vede žáky:

- k využívání skupinového vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

žáci:

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ke škole i mimo školu
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace
- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Volba povolání – rozhodování

Žáci:

- si uvědomí svou roli v procesu rozhodování, zamyslí se nad faktory, které mohou jejich rozhodování ovlivňovat, a nad tím jaké překážky jim mohou v rozhodování bránit, naučí se rozumně volit z daných možností

učitel vede žáky:

- k promýšlení různých variant řešení aby se naučili rozumně volit z daných možností

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vyučovací předmět - Zeměpis

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Žák Žák dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hospodářských aktivit v Americe, vyjmenuje, vyhledá na mapách a charakterizuje jednotlivé kulturní a zeměpisné oblasti Ameriky, - určí, vyhledá na mapách a charakterizuje státy Severní Ameriky, významné státy Střední a Jižní Ameriky (zhodnotí polohu, rozlohu, přírodní a kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, uvede případné zvláštnosti a podobnosti, potenciál vybraných států), vyjmenuje a ukáže na mapách hl. města těchto států a vybraná velkoměsta - zváží jaké změny v těchto oblastech nastaly, příp. mohou nastat a co je jejich příčinou - charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů, stav a problémy životního prostředí oceánů, vliv člověka na životní prostředí oceánů - charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hospodářských aktivit v Eurasii - určí, vyhledá na mapách a charakterizuje kulturní a zeměpisné oblasti Asie, jejich nejvýznamnější státy, hlavní koncentrace obyvatelstva, hospodářské oblasti, určí a vyhledá hlavní a nejvýznamnější města. - zdůvodní mimořádné hospodářské postavení Japonska v asijském regionu, charakterizuje hospodářský rozvoj nově industrializovaných zemí jižní a jihovýchodní Asie, - posoudí aktuální demografickou, politickou a hospodářskou pozici Číny v Asii a ve světě - objasní aktuální politické a hospodářské rozdělení Evropy, - určí a vyhledá na mapách jednotlivé zeměpisné a kulturní oblasti Evropy, hlavní soustředění obyvatelstva a hospodářství, 	<p><u>Amerika</u></p> <p>Poloha, rozloha, reliéf Vodstvo Podnebí Rostlinstvo a živočišstvo Obyvatelstvo Státy Severní Ameriky Státy Střední Ameriky Státy Jižní Ameriky</p> <p><u>Atlantský oceán</u> <u>Severní ledový oceán</u></p> <p><u>Eurasie</u></p> <p>Poloha, rozloha, reliéf Podnebí a vodstvo Rostlinstvo a živočišstvo Obyvatelstvo a hospodářství</p> <p><u>Oblasti Asie</u></p> <p>Jihozápadní Asie Jižní Asie Jihovýchodní Asie Východní Asie Střední Asie a Kavkazské státy</p> <p><u>Evropa</u></p> <p>Integrace Evropy Oblasti Evropy: - Státy jižní Evropy</p>	<p>OSV – rozvoj základních dovedností pro spolupráci VDO – učí se posuzovat a hodnotit společenské jevy, respektování kulturní a etnické odlišnosti EGS – porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy MKV – uvědomovat si rovnoprávnost etnických skupin a ras ENV – poznávání a pochopení vztahu lidí k prostředí v různých oblastech světa MEDV – využívání médií jako zdroje informací</p> <p>ENV – pochopit souvislosti mezi vztahem člověka k přírodě a znečištěním oceánů, důsledky pro člověka</p> <p>MKV – uvědomovat si rovnoprávnost etnických skupin a ras ENV – poznávání a pochopení vztahu lidí k prostředí v různých oblastech světa</p> <p>VDO – učí se posuzovat a hodnotit společenské jevy, respektování kulturní a etnické odlišnosti EGS – porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy, vztahy mezi národy, státy a náboženskými skupinami a příčinám válečných konfliktů v této oblasti</p> <p>EGS – porozumění sociálním a kulturním</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje, vyhledá na mapách a charakterizuje hospodářsky a politicky nejvýznamnější státy jednotlivých oblastí Evropy, hlavní a největší města těchto států, - rozlišuje více zeměpisných podrobností o státech střední Evropy, zejména o sousedních státech České republiky, - zhodnotí přehledně aktuální stav životního prostředí v jednotlivých zeměpisných oblastech Evropy a místní rizikové faktory ovlivňující životní prostředí, - vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti rekreace a cestovního ruchu v Evropě, posoudí přírodní a společenské činitele cestovního ruchu v těchto územích, - objasní aktuální politické a hospodářské postavení Ruska ve světě, - vyhledá na mapách a charakterizuje významné oblasti koncentrace obyvatelstva a hospodářských aktivit v Rusku, určí a vyhledá hlavní město a další významná ruská města. - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobybu ve volné přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - Státy západní Evropy - Státy severní Evropy - Státy střední Evropy - Státy jihovýchodní Evropy - Státy východní Evropy a Rusko <p>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života</p>	<p>odlišnostem mezi národy, význam společné politiky evropských států, EU</p> <p>Zajímá nás Evropa – zážitky z cest, lidová slovesnost, tradice...</p> <p>Objevujeme Evropu – státní a evropské symboly, život Evropanů</p> <p>Jsme Evropané – evropská historie, EU, mezinárodní organizace MKV – uvědomovat si rovnoprávnost etnických a náboženských skupin u nás i v Evropě, vědomí národní odlišnosti</p> <p>ENV – poznávání a pochopení vztahu lidí k prostředí v různých oblastech Evropy, srovnání s naším státem</p> <p>MEDV – využívání médií jako zdroje informací</p>